

Evo zašto će 2023. godina biti energetska teža od 2022.

Revizija EU energetske politike POD PRITISKOM

Obnovljiva energija je zabeležila lidersku godinu u 2022.

Konsultant: Ne žurite sa prihvatanjem fiksnih ugovora za energiju

SADRŽAJ

Simson: EK bila pod "veoma jakim političkim pritiskom" da redizajnira tržište električne energije	OVDE
Evo zašto će 2023. godina biti energetska teža od 2022.	OVDE
Potražnja za ugljem će ostati robusna u 2023.	OVDE
Cene uglja za naredni mesec najniže u dva meseca	OVDE
Poslednji slovački rudnici uglja će se zatvoriti 2023.	OVDE
Belgijski konsultant: Ne žurite sa prihvatanjem fiksnih ugovora za energiju	OVDE
Nemačka proširuje izvoz električne energije na susede	OVDE
Ministar: Bugarska će pregovarati o dodatnim sredstvima u okviru REPowerEU plana	OVDE
Obnovljiva energija je zabeležila leadersku godinu u 2022.	OVDE
Kina menja svetski energetski poredak	OVDE
Sinhua: Izazovi ostaju uprkos padu cena gasa u Evropi	OVDE
Ruski izvoz gasa izvan ZND pao za 45,5% u 2022.	OVDE
EU kažnjava energetske kompanije zbog posledica svoje politike sankcija Moskvi	OVDE
DOSIJE: Sankcije EU protiv Rusije	OVDE
Prosečne cene el. energije u Evropi za dan unapred Nedelja 26/12/2022 – 01/01/2023	OVDE
Cene električne energije za dan unapred, 4. januar 2023.	OVDE

Simson: Evropska komisija bila pod "veoma jakim političkim pritiskom" da redizajnira tržište električne energije

BRISEL – Brisel planira da revidira tržište električne energije u bloku kako bi dao prioritet jeftinijoj obnovljivoj energiji, rekla je komesarka Evropske unije za energetiku, uprkos upozorenjima industrije da bi reforme mogle ugušiti ulaganja u vetroelektrane i solarne farme.

Kadri Simson je rekla da je Evropska komisija bila pod "veoma jakim političkim pritiskom" da redizajnira tržište kako bi smanjila račune za potrošače dok se EU bori sa svojom najizazovnijom energetsom krizom decenijama.

„Radimo u vanrednim okolnostima i sprovodimo [reformu] brže nego što to obično čini komisija“, rekla je ona 2. januara u intervjuu za *Fajnenšel tajms (FT)*.

Simson je rekla da komisija razmatra kako da potrošačima donese "koristi od većeg udela obnovljivih izvora energije". „Trebaće nam i elektrane na gas, ali ne želimo da stvorimo sistem u kome će one raditi 24 sata dnevno, 7 dana u nedelji“, dodala je ona.

Šta se predlaže?

U nacrtu dokumenta u kojem se navode moguće reforme, koje je video londonski poslovnjak, komisija predlaže da se obnovljiva energija više odražava kroz njene "prave proizvodne troškove", s obzirom na to da kada se infrastruktura izgradi, izvor energije za vetroelektranu ili solarnu mrežu je u suštini besplatan.

Takođe predlaže proširenje poreza na neočekivane profit kompanije koje se bave proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora, kao i uključivanje poreza na (zbog vanredno visokih cena struje) neočekivani profit kompanija koje se bave proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora, čiji se prihodi prosleđuju potrošačima i koji ističe 2023. godine.

Pritisak Francuske i Španije

Predlozi za poboljšanje tržišta električne energije u bloku dolaze nakon višemesečnog pritiska nekoliko država članica, posebno Francuske i Španije, koje su pozvale komisiju da ukine sistem prema kojem najskuplje gorivo u bloku – trenutno gas – određuje cenu za svu proizvedenu električnu energiju.

Model, poznat kao "merit order" (rangiranje dostupnih izvora energije), daje prioritet obnovljivoj i nuklearnoj energiji kako bi se prvo zadovoljila potražnja za električnom energijom, a zatim slede prirodni gas i ugalj. Cene postavlja konačni generator pozvan da zadovolji potražnju, što znači da su cene energije iz obnovljivih izvora često vezane za cenu fosilnih goriva.

Ovo je promovisalo ulaganja u obnovljive izvore energije, koji su imali koristi od veće cene gasa, ali je značilo da potrošači plaćaju visoke cene za obnovljivu energiju uprkos nižim troškovima proizvodnje.

Nedostatak gasa

Političari EU tvrde da su prošlogodišnji rekordni porast cena gasa u Evropi i sve veći broj projekata čiste energije potkopali sistem.

Blok se suočava sa stalnim poteškoćama u 2023. Međunarodna agencija za energetiku upozorila je da smanjenjem gasa iz gasovoda iz Rusije postoji rizik da EU tokom godine ostane sa manjkom od 30 milijardi kubnih metara tog goriva – oko 7 posto njegove potrošnje u 2021.

Prema podacima Evropske komisije, obnovljivi izvori energije su činili oko dve petine evropske proizvodnje električne energije, pri čemu je 36 posto dolazilo iz fosilnih goriva, a 25 posto iz nuklearnih.

Francuska, najveći proizvođač nuklearne energije u EU, i Španija, koja proizvodi gotovo polovinu energije iz obnovljivih izvora, najglasniji su zagovornici razdvajanja cena gasa i obnovljivih izvora energije.

Rukovodioci industrije rekli su da bi predlozi Brisela potkopali dugoročne ugovore kao što su ugovori o kupovini električne energije (PPA). One se zasnivaju na prosečnim cenama tokom trajanja ugovora i osiguravaju da programeri dobiju povrat na svoju investiciju.

“Razgovarati o preradi tržišta električne energije da bi strepili od bilo kakve zamišljene marže je pogrešno razmišljanje u vrlo kritičnom trenutku”, rekao je Ulrik Stridbek, šef regulatornih poslova u Orstedu, danskoj energetske kompaniji.

Nik Keramidas, direktor za regulatorna pitanja u grčkoj metalurškoj kompaniji Mitilineos, rekao je: „Ovi PPA mogu vredeti stotine miliona eura jer mogu trajati 10 ili 15 godina. Prilikom ulaganja morate biti sigurni da se osnove tržišta neće promeniti.”

Kristijan Zinglarsen, šef energetske regulatora EU ACER-a, rekao je da dugoročne promene moraju

da obezbede "prave signale za investiranje za sve nove zgrade neophodne za sprovođenje naše veoma ubrzane i ambiciozne energetske tranzicije".

Norveška kritika

Brisel je rekao da će pokrenuti konsultacije o mogućim reformama i objaviti potpuni predlog do kraja marta.

Porez na neočekivani prihod bio je među nekoliko hitnih mera koje je EU preduzela prošle godine kako bi ublažila energetske krize. EU je zatražila od država članica da smanje potrošnju gasa za oko 15 posto i odobrila je privremeni porez na neočekivane prihode za naftne i gasne kompanije.

Ministri su u decembru potpisali ograničenje veleprodajne cene gasa, kako bi se sprečilo da ona ponovo poraste na rekordnih 300 eura po megavat-satu kao u avgustu 2022.

Norveška, koja je zamenila Rusiju kao najveći izvoznik gasa u EU nakon invazije Moskve na Ukrajinu u februaru, kritikovala je blok zbog potencijalnog pogoršanja problema snabdevanja.

“Ograničenja cena ne rešava fundamentalno pitanje da postoji nedostatak energije na evropskom tržištu. Postavljanjem gornje granice cena, nastaje rizik da bi to moglo pogoršati osnovnu situaciju”, rekao je Amund Vik, državni sekretar u ministarstvu nafte i energetike.

Gospođa Simson je branila ograničenje, rekavši da Brisel to ne bi predložio „osim ako nismo bili uvereni da moramo nešto učiniti kako bi evropski potrošači mogli izbeći ove visoke cene“.

Komesarka za energetske politiku bloka je priznala da "nije dobra ideja" da se sprovede velike promene energetske zakone usred krize. Ali, rekla je, „ovo je nešto što će decenijama definisati naše električne mreže. I... ne možemo to tretirati kao hitnu meru.“

Zašto će nova godina biti energetska teža od 2022?

Evo zašto će 2023. godina biti energetska teža od 2022.

VAŠINGTON - Ako je 2022. bila teška godina za energetiku, očekuje se da će 2023. biti još teža jer rat Rusije i Ukrajine nastavlja da destabilizuje globalna energetska tržišta. Uticaj embarga koji je EU uvela na uvoz ruske nafte 5. decembra, kao i gornje granice cene ruske nafte, koja je trenutno postavljena na 60 dolara po barelu, osetiće se tokom prvog kvartala 2023. godine, piše 8. januara za **Sajprus Mejl** Dr Čarls Elinas, viši saradnik u Atlantskom savetu.

Nafta

Verovatni rezultat - dodaje on - mogao bi biti smanjenje izvoza ruske nafte u rasponu od 1-2 miliona barela/dan (mb/d) u vreme oskudnih globalnih kapaciteta nafte i prirodnog gasa zbog godina nedovoljnog ulaganja naftnih kompanija. Ovo dolazi pored smanjenja isporuke nafte za 2 mb/d koje je dogovorio OPEC+ u oktobru.

S druge strane, očekuje se da će kineska potražnja za naftom porasti za više od 3mb/d kako zemlja izađe iz blokade Covid-19. Ovo će više nego neutralisati svako smanjenje potražnje u zapadnom svetu ako se materijalizuje strah od ozbiljne recesije.

Sa porastom potražnje i nižim ponudama, očekuje se rast cena nafte, u proseku od 100 do 110 dolara po barelu u 2023. Uz trgovinu ruskom naftom uz popusta za trećinu u odnosu na Brent, takve cene bi pokrenule gornju granicu cene nafte. Ako predsednik Putin ostane veran svojoj reči i zaustavi isporuku nafte u zemlje koje je primenjuju, stvari mogu postati složenije, dok će globalna ponuda nafte postati još teža, a cene će možda dalje rasti, konstatuje Elinas.

A ako to ne bude dovoljno, plan EU da 5. februara uvede embargo na naftne derivate dodatno će

uticati na cene, posebno dizela koji je već u prilično oskudnoj ponudi.

Prirodni gas

Odluka Evrope da primeni gornju granicu od 180 evra/MWh na cenu prirodnog gasa će se pokazati više kao politička odluka, teško primenjiva u praksi i neće imati mnogo uticaja na globalne cene. Ali ako cene LNG-a porastu iznad ovog nivoa, što je vrlo verovatno tokom druge polovine 2023. godine, LNG će biti preusmeren u azijske zemlje koje su spremne platiti traženu cenu i ostaviti Evropu suočenu s verovatnim nestašicama, navodi ekspert Atlantskog saveta i dodaje:

Ovo će se pogoršati ako se ova zima pokaže oštrijom, što će uzrokovati iscrpljivanje skladišta gasa. Sa nižim zalihama ruskog gasa i ograničenim rastom globalnih zaliha LNG-a, Evropa bi se mogla suočiti sa ozbiljnim izazovima sledeće zime i neizbežno visokim cenama.

Nije iznenađujuće da se očekuje da će energetska sigurnost ostati glavni prioritet u 2023. godini na račun energetske tranzicije i klimatskih promena, uz nastavak povećanja upotrebe uglja, što utiče na globalne nivoe emisije ugljenika.

Izlazak Kine iz Covid-19 će biti jedan od najvažnijih faktora za energetska tržišta 2023.

S obzirom da se očekuje snažan rast njene potražnje za energijom i uvoza kako se njena ekonomija oporavlja, dok globalne zalihe nafte i gasa ostaju nedovoljne, to bi moglo pogoršati energetska krizu koja utiče na cene energije.

Međunarodna agencija za energetiku upozorila je da bi se Evropa mogla suočiti sa nestašicom prirodnog gasa od oko 30 milijardi kubnih metara 2023. Za EU ključ će biti njegova sposobnost da nabavi više LNG-a u godini koja će biti još izazovnija. To će vršiti pritisak na zajedničku kupovinu prirodnog gasa, ali će takođe udvostručiti napore da se ubrza upotreba obnovljivih izvora energije. Ali visoke cene energije i nekonkurentnost evropske industrije mogu naterati da se preispita energetska politika EU kasnije tokom godine, posebno u vezi sa izlaskom iz prirodnog gasa, ili se suočiti s rizikom od deindustrijalizacije, smatra analitičar.

S obzirom da će recesija verovatno uticati na mnoge ekonomije, a inflacija i kamatne stope ostaju visoke, energetska sigurnost i pritisak da se smanje cene energije biće glavni prioritet. Kao rezultat toga, potreba za vladinim intervencijama za smanjenje troškova energije nastaviće se i 2023. godine.

Više kamatne stope i inflacija će takođe povećati troškove projekata obnovljivih izvora energije, usporavajući tempo energetske tranzicije.

Osim toga, ekstremniji vremenski događaji, kao što su vetrovi male brzine i suša, uzrokovani klimatskim promenama, nateraće mnoge zemlje da se povuku na fosilna goriva, odlažući energetska tranziciju.

To znači da će se oslanjanje na uglj nastaviti i 2023. godine, ne samo u Aziji već i u Evropi. Ima ga u izobilju i nudi pristupačnost protiv skupog prirodnog plina i pouzdanost protiv intermitentne proizvodnje energije vetra i sunca, doduše na račun većih emisija. Nuklearna energija će se takođe vratiti, ukazuje Elinas.

Ali s obzirom na to da su državni budžeti i budžeti domaćinstava i dalje pod udarom, ulaganja u OIE mogu biti znatno ispod nivoa potrebnih za postizanje ciljeva Pariskog sporazuma.

Jasno je da je energetska kriza pogoršala društvenu nejednakost unutar i između zemalja. Ovo će se verovatno pogoršati 2023. godine, preteći nemirima i političkom nestabilnošću, konstatuje Čarls Elinas.

Potražnja za ugljem će ostati robusna u 2023.

BRISEL - Iako se očekuje da će se upotreba uglja dugoročno smanjiti, da će biti zamenjena prirodnim gasom i obnovljivim alternativama, potražnja će ostati jaka u 2023., piše 2. januara Oilprice.com.

Poslednji izveštaj Međunarodne agencije za energiju (IEA) sugerisao je da se očekuje da je potrošnja uglja dostigla u 2022. najviši nivo u istoriji i da će ostati stabilna između 2022. i 2025. osim ako se prelazak na čistije alternative ne ubrza.

Predviđa se da je potrošnja uglja porasla za 1,2 posto, na nikad zabeleženih preko osam milijardi metričkih tona u 2022. godini, dok se za 2023. godinu očekuje porast od 2%, uglavnom za

Cene uglja za naredni mesec najniže u dva meseca

ROTTERDAM - Evropski ugovor za promptne isporuke uglja pao je na dvomesečni minimum u trgovanju u sredu jer su blago vreme i visoke zalihe ograničile potražnju.

API 2 ugovor za naredni mesec je zadnji put pao za 6,05 USD na 182 USD/t, na međunarodnoj berzi Ice Futures, što je bio najniži nivo od 11. novembra, prenosi 4. januara **Montel**.

"Nije sjajan početak godine a blago vreme je glavni pokretač", rekao je analitičar kompanije za izvoz uglja.

Temperature širom zapadne Evrope trebalo bi uglavnom da ostanu iznad sezonskih normi u januaru.

Učesnici na tržištu su takođe ukazali na obilje zaliha u lukama i fabrikama.

"Dolasci [brodova] su i dalje jaki, tako da tu nema stvarnih promena", rekao je izvor na velikom terminalu za suve rasute terete u Rotterdamu, a zalihe u luci su prošle nedelje porasle na tromesečne maksimume.

Međutim, rekao je da je sezonsko zatišje u aktivnostima tegljača delimično odgovorno za povećanje zaliha.

„Ali imajući u vidu manje sagorevanje uglja, rekao bih da se još uvek traže dovoljne količine zaliha da elektrane održe na zdravom nivou“, dodao je.

Ipak, cene su i dalje bile skoro 50% više nego u isto vreme prošle godine, pošto su zabrana ruskog uglja u celoj EU od prošlog leta i stalne nervoze oko snabdevanja gasom održale cene na visokom nivou.

Izvoz ruskog uglja u Evropu pao je za 38% u 2022. godini, što je pomoglo da se cene API 2 u prvom mesecu podignu na prosek od 279 USD/t, u poređenju sa 117 USD/t u 2021. godini, izvestio je ranije Montel.

Poslednji slovački rudnici uglja će se zatvoriti 2023.

BRATISLAVA - Vađenje lignita u Slovačkoj bliži se kraju jer će se poslednja dva rudnika uglja zatvoriti do kraja 2023. nakon vladinih planova da obustavi subvencije za domaće rudarstvo.

Subvencije su ranije planirane da prestanu 2030. godine, ali je 2018. godine Vlada odlučila da 2023. bude krajnji datum, piše **Euractiv**.

Prestanak eksploatacije uglja imaće ogromne posledice po zaposlene i ugljenokopsku regiju Gornja Nitra. U 2018. godini u rudnicima je radilo oko 4.000 ljudi.

„Od 1. decembra 2022. imamo manje od polovine, 1.903 zaposlena, od kojih je 1.068 rudara uglja“, rekla je Sivákova.

Većina njih će ostati bez posla do kraja godine ili početkom 2024. godine. Kompanija će zadržati samo nekoliko desetina zaposlenih za dalje procese vezane za likvidaciju rudarskih radova i revitalizaciju područja, dok će ostali biti prekvalifikovani uz podršku vlade.

Do kraja godine zatvoriće se i elektrana na uglj Nováki. Elektrana je bila glavni izvor grejanja za građane Gornje Nitre. Od sledeće godine toplotna energija će se prvenstveno proizvoditi iz obnovljivih izvora – kombinacijom biomase i solarnih panela.

Belgijski konsultant: Ne žurite sa prihvatanjem fiksnih ugovora za energiju

BRISEL - Kupci ne bi trebalo da žure s fiksnim ugovorima o energiji, savetovala je u ponedeljak, 2. januarta, belgijska organizacija potrošača Test Aankoop u reakciji na novu ponudu snabdevača Luminus, prvog igrača na tržištu koji je ponovo ponudio takve ugovore.

Snabdevači energije mesecima ne nude fiksne ugovore, jer su preskupi na trenutnim nestabilnim tržištima. Međutim, Luminus je sada postao prvi koji ih je nastavio.

Analiza novih Luminusovih cena od strane Test Aankoop-a pokazuje da su za električnu energiju fiksne cene po kWh porasle za 13% do 19% u odnosu na januar 2022. godine, prema podacima organizacije potrošača.

S druge strane, fiksna cena gasa je ostala otprilike ista, pa čak i smanjena u odnosu na januar 2022.

Test Aankoop upozorava da se ne žuri ni s takvim ugovorima. "S obzirom na trenutni kontekst s padom cena energije, ne preporučujemo žuriti s Luminusovim fiksnim ugovorima", navodi konsultant potrošača.

Potrošačima je savetovano da budu strpljivi i sačekaju dok se ne objave cenovnici drugih provajdera.

Flamanski energetske regulator Vreg takođe ranije saopštio da bi fiksni ugovor mogao biti skup ako bi jene naglo pale u narednim mesecima.

Nemačka proširuje izvoz električne energije na susede

FRANKFURT – Nemačka je izvezla više struje svojim susedima nego što je uvezla 2022. godine, čak i uz energetska krizu kod kuće, zahvaljujući više obnovljive energije vođene vremenskim prilikama i većoj potražnji iz Francuske.

Dok su Švajcarska i Austrija bile glavne izvozne destinacije, Nemačka je, što je značajna promena, izvozila više u Francusku nego što je uvezla, jer se zemlja koja se oslanja na nuklearnu energiju borila s tehničkim problemima na svojim reaktorima.

Nemački izvozni višak porastao je na 27,5 teravat sati (TWh) u poređenju sa 20,8 TWh godinu dana ranije, prema udruženju komunalne industrije BDEW.

Detaljnije, nemački uvoz električne energije u 2022. iznosio je 51 TWh, 2,6% manje u odnosu na 2021, dok je izvoz porastao 7,3% u odnosu na prethodnu godinu na 78,5 TWh.

Francuska je 2022. proizvela 15,1% manje električne energije, a količina je manja od nacionalne potrošnje za 1%.

Nemačka proizvodnja iz obnovljivih izvora porasla je 8,5 posto u 2022. na 233,9 TWh, saopštio je **plana** energetska regulator.

Ministar: Bugarska će pregovarati o sredstvima dodatnim u okviru REPowerEU plana

SOFIJA - Bugarska planira da zatraži dodatna sredstva u okviru evropskog REPowerEU plana, a prema grubim procenama može se nadati da će dobiti pola milijarde evra, rekao je privremeni ministar energetike Rosen Hristov tokom vremena za pitanja u parlamentu.

Prema rečima Hristova, Bugarska će predstaviti projekte vezane za energetska efikasnost, zamenu korišćenja prirodnog gasa drugim obnovljivim gasovima, uključujući zeleni vodonik i možda će dobiti odobrenje i za veći iznos, prenosi 6. januara agencija **BTA**.

Ovi projekti takođe treba da budu integrisani u nacionalne planove oporavka i otpornosti rekao je privremeni ministar.

Hristov je rekao da će se Bugarska pridružiti inicijativama predviđenim planom REPowerEU, koji je fokusiran na smanjenje zavisnosti od ruskog gasa i fosilnih goriva.

Obnovljiva energija je zabeležila leadersku godinu u 2022.

LONDON - Iako svetski kapaciteti obnovljivih izvora energije (OIE) možda ne rastu dovoljno brzo da postignu ciljeve određene za 2050. godinu, prošla 2022. je ipak bila rekordna godina za rast obnovljive energije, piše 8. januara **Oilprice.com**.

Očekuje se da će 33 posto svetske električne energije dolaziti iz obnovljivih izvora do 2024. u poređenju sa 29 posto u 2020. godini.

Energija vetra i dalje je jedan od najbrže rastućih sektora OIE. U Velikoj Britaniji, nacionalni mrežni operator National Grid ESO je naveo da je u poslednjoj sedmici 2022. proizveden rekordan nivo energije vetra, sa 20,9 GW proizvedene u polusatnom periodu između 18:00 i 18:30 sati 30. decembra 2022. godine. To znači da je energija vetra podmirila 61,4 posto potreba za električnom energijom u Ujedinjenom Kraljevstvu tog dana. Prethodni rekord postavljen je sa proizvodnjom od 20,896 GW 2. novembra 2022.

U Nemačkoj je prošle godine postavljen novi rekord sa proizvedenih 256 TWh električne energije iz obnovljivih izvora. Bolji vremenski uslovi omogućili su povećanje proizvodnje solarne energije za 23 posto u odnosu na 2021. godinu. Obnovljivi izvori su doprineli podmirivanju 46 posto nemačkih potreba za električnom energijom u minuloj godini. Međutim, stručnjaci sugerišu da Nemačka mora staviti znatno više projekata obnovljive energije na internet kako bi ispunila svoje klimatske ciljeve. Da bi se postigao cilj od 600 TWh kapaciteta obnovljive energije do 2030. –

što je jednako 80 posto potrošnje energije u toj zemlji - proizvodnja zelene energije u 2022. trebalo je da iznosi oko 270 TWh.

Kina je 2022. godine bila na putu da obori rekorde proizvodnje i fosilnih goriva i obnovljive energije. Solarni kapaciteti za proizvodnju električne energije porasli su za 30 posto između januara i oktobra, u odnosu na isti period 2021. godine. A doprinos vetro kapaciteta za električnu energiju povećan je za 25 posto. A Kina i dalje ostaje najveći proizvođač obnovljive energije na svetu.

Sveukupno, globalna potražnja za električnom energijom porasla je za 3 posto u prvoj polovini 2022. u odnosu na prethodnu godinu. Operacije OIE uspele su da u Kini i SAD podmiru bezmalo ceo rast potražnje, pri čemu su vetar i solarna energija obezbeđivali 77 posto, a vodonik ostatak. U Kini 92 posto povećanja potražnje za električnom energijom; u SAD-u 81 posto.

Ipak, povećanje globalnog kapaciteta zelene energije imalo je neposredniji efekat u Evropi, suočenoj sa nestašicom gasa i naglim rastom cena energije. Između maja i avgusta prošle godine, EU je proizvela 12 posto svoje električne energije iz solarnih izvora, što je povećanje od 9 posto u odnosu na 2021. To je ekvivalentno 29 milijardi evra uštedenog uvoza gasa. U međuvremenu, vetar je doprineo oko 12 procenata proizvedene energije u Evropi, dok je hidroenergija obezbedila 11 procenata.

Iako je još dug put do postizanja ambicioznog Pariskog sporazuma i klimatskih obećanja COP27 kroz razvoj svetskih kapaciteta OIE, nekoliko značajnih rezultata postignuto je 2022. godine. I Evropa i Azija doživele su ogroman napredak u razvoju zelene energije, sa skoro 33 posto svetske električne energije za koje se očekuje da će dolaziti iz obnovljivih izvora do 2024. u poređenju sa 29 posto u 2020. godini.

Kina menja svetski energetska poredak?

LONDON - Kako navodi analitičar švajcarske banke Kredit Svis Zoltan Požar, Kina već neko vreme povećava kupovinu nafte i tečnog prirodnog gasa od Irana, Venecuele, Rusije i niza afričkih zemalja za svoju nacionalnu valutu, ali je sastanak kineskog predsednika Si Đinpinga sa liderima zemalja članica Saveta za saradnju arapskih država Persijskog zaliva u decembru označio "rođenje petrojuana".

Na tom sastanku je, između ostalog, kineski lider rekao da je Peking spreman da podstiče trgovinu naftom i gasom sa ovim zemljama u juanima, prenosi **Sputnjik**.

Prema rečima Požara, "Kina želi da revidira pravila globalnog energetskeg tržišta" u okviru strategije za smanjenje trgovine u dolarima, koju podržavaju i kineski partneri iz BRICS-a i niz drugih država u trenutku kada se devizne rezerve u dolarima pretvaraju u političko oružje SAD i situacije sa zamrzavanjem ruske imovine zbog situacije u Ukrajini.

U tekstu se naglašava da saradnja Kine i arapskih država može uključivati zajednička istraživanja i proizvodnju nafte i gasa u Južnom kineskom moru, kao i ulaganja u rafinerije, hemijsku industriju i postrojenja za proizvodnju proizvoda od plastike.

Požar je ukazao da bi realizacija svih ovih projekata u juanima predstavljala ogroman pomak u globalnoj trgovini energentima.

Ekspert je istakao da dolazak u prvi plan kineske nacionalne valute kao glavnog globalnog sredstva plaćanja za energetske resurse izgleda još verovatnije, s obzirom na činjenicu da je zemljama sa najvećim dokazanim rezervama nafte (Rusija, Iran, Venecuela, zemlje Persijskog zaliva, Indonezija i države u severnoj i zapadnoj Africi) Kina bliža od Sjedinjenih Država po svojim političkim i ekonomskim pogledima.

Sinhua: Izazovi ostaju uprkos padu cena gasa u Evropi

RIM - Uz pomoć blage zime i velikih skladišta, cene prirodnog gasa u Evropskoj uniji (EU) sada su se vratile na nivoe viđene pre početka ukrajinske krize, ali analitičari veruju da su izazovi za evropski energetska sektor daleko od završetka, prenosi 8. januara agencija **Sinhua**.

Prošle nedelje cene na glavnom evropskom terminskom tržištu prirodnog gasa zatvorene su na 65 evra za megavat sa (MWh), što je bio najniži nivo od izbijanja ukrajinske krize. Cene za isporuke u februaru porasle su do petka na 69 evra za MWh, ali su i dalje bile daleko ispod doskorašnjih nivoa i tek deo rekordnog nivoa od 342 evra MWh zabeleženov u avgustu 2022.

Prema Dejvidu Tabareliju, profesoru industrijskog inženjerstva na Univerzitetu u Bolonji i suosnivaču NE-Nomisma Energia, istraživačkog centra za energetska sektor, važno je staviti u perspektivu nedavne padove cena.

Tabareli je za Sinhua rekao da su, uprkos padu, cene gasa "i dalje izuzetno visoke u poređenju sa dugoročnim proseccima". Upozorio je da postoje "znakovi recesije zbog visokih cena izazvanih visokom energetska krizom i rasta kamatnih stopa i sporije ekonomske aktivnosti".

"Još smo usred sukoba i energetska uslova koje nismo mogli zamisliti u prošlosti", rekao je Tabareli. "Izazovi nisu rešeni."

Entoni Frogat, zamenik direktora i viši istraživač u Programu za životnu sredinu i društvo u Čatham Hausu u Londonu, veruje da će problemi skladištenja gasa ostati izazov i ubuduće, budući da su rezerve prirodnog gasa sada pune uglavnom ruskim gasom.

"Ruski gas je pomogao zemljama... da postignu (skladišne) ciljeve od 70 posto... do oktobra, a zatim u decembru do 90 posto", rekao je za Sinhua.

Frogat je napomenuo da Nemačka i Italija -- dve velike ekonomije EU koje su u velikoj mjeri zavisile od ruskog gasa pre ukrajinske krize -- žure s izgradnjom novih terminala za utečnjeni prirodni gas (LNG) kako bi obezbedile snabdevanje iz drugih izvora.

On je rekao da čak i ako evropske zemlje uspeju da prežive ovu zimu bez daljih skokova cena, zbog neizvesnosti na tržištu, i dalje bi mogli biti izazovi da se sistemi za skladištenje gasa dopune uoči sledeće zime.

Ruski izvoz gasa izvan ZND pao za 45,5% u 2022.

MOSKVA - Ruski izvoz gasa u zemlje izvan grupe bivših sovjetskih republika pao je za 45,5 posto u 2022. godini, pokazuju podaci gasnog giganta Gasproma objavljeni u ponedeljak. Proizvodnja Gasproma pala je za 20% u 2022. godini, pri čemu je ukupna količina gasa dostigla 412,6 milijardi kubnih metara, dodaje se u saopštenju.

Gasprom je u saopštenju naveo da je izvoz izvan Zajednice nezavisnih država (ZND) iznosio ukupno 100,9 milijardi kubnih metara u poređenju sa 185,1 milijardi 2021. godine.

Generalni direktor Gasproma Aleksej Miler rekao je da je kompanija tokom godine stalno povećavala isporuke Kini. "Od 1. januara smo na fundamentalno novom nivou isporuke gasa Kini", naveo je Miler u saopštenju ne iznoseći podatke o količinama.

Agencija **AFP** podseća da Rusija nema gasovode za transport u Kinu gasa sa svojih zapadno-sibirskih i arktičkih gasnih polja -- koja su služila Evropi. Ali Rusija je započela napore pre otprilike deset godina da razvije nova polja i izgradi naftovod Snaga Sibira za isporuku na kinesko tržište koje se brzo širi.

Prvi gasovod Snaga Sibira počeo je da isporučuje gas iz istočnog Sibira u Kinu krajem 2019. Moskva planira da izgradi gasovod Snaga Sibira 2.

Gasprom čini 11 posto svetske proizvodnje prirodnog gasa i ima najveće rezerve tog energenta na svetu.

EU kažnjava energetske kompanije zbog posledica svoje politike sankcija Moskvi

NJU DELHI - Evropske energetske kompanije koje se suočavaju sa istorijskom krizom usred ukrajinskog rata odvele su EU na sud zbog politika koje će naštetiti njihovom poslovanju, komentariše 4. januara indijski portal TFI Media.

U Evropskoj uniji je u septembru odobren privremeni porez na neočekivane prihode kako bi se smanjio višak dobiti energetskih kompanija u 2022. ili 2023. Uz to, odobren je i porez na dodatni novac koji niskobudžetni proizvođači električne energije zarađuju prodajom električne energije, kao i zahtev za smanjenje potrošnje struje za 5% u vreme visokih cena električne energije.

Ovaj potez je kritikovan posvuda jer su energetske kompanije širom Evrope svedočile ekspanzionalnom padu svojih finansija.

Zbog visoke cene prirodnog gasa i nafte, evropska energetska i komunalna preduzeća dodatno se zadužuju, ukazuje TFI. Od pandemije njihov ukupan dug raste, a od ove godine je porastao za više od pola na preko 1,7 biliona evra.

Američki naftni gigant Ekson Mobil podneo je tužbu protiv Evropske unije, tvrdeći da blok nema zakonsko pravo da nametne novi porez na neočekivane prihode energetske kompanije. Eksonove holandske i nemačke kompanije podnele su tužbu Opštem sudu EU u Luksemburgu.

Ove godine, brojne zemlje u Evropi uvele su vanredne poreze na energetske korporacije kako bi ograničile prekomerne profite suočene sa rastućim troškovima energije.

Zapadne vlade su pokušale da okrive kompanije za povećanje troškova energije. Ali, za to su krive politike Evropske unije, navodi indijski portal i ističe da su sankcije Rusiji dovele do skoka cena nafte i gasa. Evropa je od samog početka pokušavala da zameni rusku energiju drugim izvorima, ali nije uspela.

Glasnogovornik Eksona, Kejsi Norton, kaže da je porez nedelotvoran i da "podriva poverenje

investitora, obeshrabruje ulaganja i povećava oslanjanje na uvezeno gorivo i naftne derivate".

Nedavno je Eksonova finansijska direktorka Kejsi Mikels upozorila investitore da bi korporacija mogla izgubiti najmanje 2 milijarde dolara zbog poreza na neočekivane prithode do kraja 2023. Procena "zavisí od primene specifičnog zakonodavstva od zemlje do zemlje", dodala je ona.

Ona je upitala: „Koliko će Evropa biti atraktivna i globalno konkurentna u velikoj meri zavisi od toga da li ćemo investirati ovde.

Jasno je da će politike Evropske unije gurnuti energetske kompanije u bankrot, u vreme kada su već natopljene dugovima. Ovdje je važno napomenuti da Eksonov dugoročni dug iznosi 39,2 milijardi dolara.

Evropski energetska sektor je u stanju haosa, a krivac njegove propasti i visokih cena nisu energetske kompanije već američki predsednik Bajden i Brisel koji su okupili više nacija da uvedu sankcije Moskvi. Stoga, izvođenje energetska kompanija pred sud EU nije samo razumno i potrebno, već im je i neophodno, konstatuje TFI Media.

Dosije: Sankcije EU protiv Rusije

(izvor: Sažet prevod informacije sa portala Evropske komisije comsilium.europa.eu)

Koje je sankcije EU do sada donela?

EU je uveo sankcije bez presedana protiv Rusije kao odgovor na njenu intervenciju u Ukrajini 24. februara 2022. i pripajanje regija Donjecka, Luhanska, Zaporizja i Hersona. Njima se dopunjuju već postojeće mere koje su uvedene protiv Rusije nakon što je 2014. pripojila Krim i nije sprovela sporazume iz Minska.

Sankcije uključuju ciljane mere ograničavanja (pojedinačne sankcije), privredne sankcije i mere u području viza.

Pojedinačne sankcije usmerene su na osobe koje su odgovorne za podupiranje, finansiranje ili delovanja kojima se podrivaju teritorijalna celovitost, suverenitet i nezavisnost Ukrajine ili koje imaju koristi od tih delovanja.

EU je doneo i sankcije protiv:

- Belorusije kao odgovor na njeno sudelovanje u invaziji na Ukrajinu
- Irana u vezi s upotrebom iranskih bespilotnih letelica tokom ruske intervencije u Ukrajini.

Mere ograničavanja protiv pojedinačnih osoba i subjekata

Zamrzavanje imovine i ograničenje putovanja

Zamrzavanje imovine i zabrana putovanja primenjuju se na 1386 pojedinca i 171 subjekata zbog njihovih aktivnosti kojima se ugrožavaju teritorijalna celovitost, suverenitet i nezavisnost Ukrajine. Popis osoba i subjekata na koje se sankcije primenjuju stalno se preispituje, a Savet ga redovno produžava.

Sankcijama su obuhvaćeni:

- Vladimir Putin
- Sergej Lavrov
- Viktor i Oleksandr Janukovič
- zastupnici u ruskoj Državnoj dumi
- članovi Saveta za nacionalnu sigurnost
- vojno osoblje i visoki zvaničnici
- preduzetnici i oligarsi, uključujući Romana Abramoviča
- ministri, guverneri i lokalni političari, kao što je gradonačelnik Moskve
- proruski i antiukrajinski propagandisti.

Popis obuhvata i pojedince koji su odgovorni za ili uključeni u sledeće:

- najteže zločine počinjene u Buči i Mariupolju
- raketne napade na civile i kritičnu infrastrukturu
- otmice i kasnija nezakonita usvajanja ukrajinske dece
- angažovanje sirijskih plaćenika za borbu u Ukrajini.

Popis subjekata uključuje:

- banke i finansijske institucije
- preduzeća u vojnom i odbrambenom sektoru
- preduzeća u sektoru vazduhoplovstva, brodogradnje i mašinogradnje
- paravojne grupe
- političke stranke
- medijske kuće i preduzeća koja šire prorusku i antiukrajinsku propagandu.

Mere su prvi put uvedene u martu 2014., a poslednji su put produžene do 15. marta 2023.

Popis osoba i subjekata na koje se primenjuju mere ograničavanja EU-a zbog ugrožavanja teritorijalne celovitosti Ukrajine (Službeni list EU).

Zloupotreba ukrajinskih državnih sredstava

Savet je u martu 2014. odlučilo da zamrzne imovinu osoba odgovornih za zloupotrebu ukrajinskih državnih sredstava. Te mere su poslednji put produžene u martu 2020., i to do 6. marta 2023.

Privredne sankcije

U julu i septembru 2014. Evropska unija uvela je privredne sankcije usmerene na razmenu s Rusijom u određenim privrednim sektorima.

U martu 2015. čelnici EU-a odlučili su da postojeći režim sankcija usklade s potpunim sprovođenjem sporazumâ iz Minska, što je bilo planirano za kraj decembra 2015. S obzirom da se to nije dogodilo, Savet je privredne sankcije produžio do 31. jula 2016.

Od jula 2016. privredne sankcije uzastopno su produžavane za šest meseci. Pre svake odluke o njihovom produženju sprovedena je procena sprovođenja sporazumâ iz Minska. Trenutno produženje privrednih sankcija na snazi je do 31. januara 2023.

Sankcije su usmerene na finansijski, trgovinski, energetski, transportni, tehnološki i odbrambeni sektor.

Finansijski sektor:

- ograničenje pristupa primarnim i sekundarnim tržištima kapitala EU-a za određene ruske banke i preduzeća
- zabrana transakcija s Ruskom centralnom bankom i Centralnom bankom Belorusije te s Ruskom bankom za regionalni razvoj
- zabrana pristupa sustavu SWIFT za određene ruske i beloruske banke
- zabrana izdavanja novčanica denominovanih u evrima Rusiji i Belorusiji
- zabrana javnog finansiranja ili ulaganja u Rusiji
- zabrana ulaganja u projekte koje sufinansira Ruski fond za izravna ulaganja i zabrana pomaganja tim projektima

Energetika:

- zabrana uvoza uglja iz Rusije
- zabrana uvoza nafte iz Rusije, uz određena ograničenja izuzeća
- gornja granica cene povezana s pomorskim prevozom nafte koja iznosi 60 američkih dolara po barelu
- zabrana izvoza u Rusiju robe i tehnologije u sektoru prerade nafte
- zabrana novih ulaganja u ruski energetski i rudarski sektor

Transport:

- zatvaranje vazdušnog prostora EU-a za sve vazduhoplove u ruskom vlasništvu i registrovane u Rusiji
- zabrana pomorskog prevoza ruske nafte u treće zemlje (ako je kupljena po ceni većoj od gornje granice)
- zatvaranje luka u EU za ruska plovila
- zabrana ulaska u EU za ruske i beloruske drumske prevoznike
- zabrana izvoza u Rusiju robe i tehnologije u vazduhoplovnom, pomorskom i svemirskom sektoru

Obrana:

- zabrana izvoza u Rusiju robe i tehnologije s dvojnog namenom
- zabrana izvoza u Rusiju motora bespilotnih letelica
- zabrana trgovine oružjem i vatrenim oružjem za civilnu upotrebu
- zabrana trgovine streljivom, vojnim vozilima i opremom, kao i paravojnom opremom

Sirovine i ostala roba:

- zabrana uvoza željeza, čelika, drva, cementa i plastike iz Rusije
- zabrana uvoza zlata iz Rusije
- zabrana uvoza morskih prehrambenih proizvoda, žestokih pića, cigareta, nakita i kozmetičkih proizvoda iz Rusije

Pružanje usluga Rusiji i ruskim državljanima:

- zabrana pružanja usluga novčanika, vođenja računa ili starateljstva u vezi s kriptomovinom
- zabrana pružanja arhitektonskih i inženjerskih usluga
- zabrana pružanja usluga savetovanja u području IT-a i usluga pravnog savetovanja
- zabrana pružanja usluga oglašavanja, istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnjenja

- zabrana pružanja tehničke pomoći, brokerskih usluga ili finansiranja ili pružanja finansijske pomoći (u vezi s pomorskim prevozom ruske nafte)
- [Mere ograničavanja s obzirom na delovanja Rusije kojima se destabilizuje stanje u Ukrajini \(Službeni list EU\)](#)

Ograničenja za medije

EU je 2022. suspendovao aktivnosti emitovanja i dozvole za više ruskih medijskih kuća:

- Sputnik
- Russia Today
- Rossiya RTR / RTR Planeta
- Rossiya 24 / Russia 24
- Rossiya 1
- TV Centre International
- NTV/NTV Mir
- REN TV
- Pervyi Kanal.

Diplomatske mere

U 2014. otkazan je sastanak na vrhu EU i Rusije, a države članice EU odlučile su da neće održavati redovne bilateralne sastanke na vrhu s Rusijom. Obustavljeni su i bilateralni razgovori s Rusijom o pitanjima viza.

Umesto sastanka na vrhu grupe G-8 u Sočiju, u Briselu je 4. i 5. juna 2014. održan sastanak grupe G-7, bez prisustva Rusije. Od tada se sastanci održavaju u okviru grupe G-7.

Zemlje EU takođe su podržale suspenziju pregovora o pristupanju Rusije Organizaciji za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) i Međunarodnoj agenciji za energiju (IEA).

Mere u području viza

U februaru 2022. EU je odlučila da ruski diplomati, drugi ruski zvaničnici i preduzetnici više neće moći da se koriste odredbama o pojednostavljenom izdavanju viza, kojima im se omogućuje povlašćeni ulazak u EU.

Savet je u septembru 2022. doneo odluku o potpunoj suspenziji sporazuma o pojednostavljenju izdavanja viza između EU i Rusije. Stoga će se na ruske državljane primenjivati opšta pravila Zakonika o vizama.

Ograničenja privrednih odnosa

Krim i Sevastopolj

Savet je kao odgovor na pripajanje Krima i Sevastopolja koje je izvršila Ruska Federacija donelo mere ograničavanja. Mere se primenjuju na građane EU i trgovačka društva sa sedištem u EU. Njihovo područje primene ograničeno je na područje Krima i Sevastopolja.

Te mere obuhvataju:

- zabranu uvoza robe
- ograničenja trgovine i ulaganja povezanih s određenim privrednim sektorima i infrastrukturnim projektima
- zabranu pružanja turističkih usluga
- zabranu izvoza određene robe i tehnologije.
- Savet je navedene mere 20. juna 2022. produžio do 23. juna 2023.

Područja Donjecka, Luganska, Zaporožja i Hersona koja nisu pod kontrolom vlade

Savet je doneo mere ograničavanja kao odgovor na odluku Ruske Federacije o priznavanju područja ukrajinskih regija Donjecka i Luganska koja nisu pod kontrolom vlade kao nezavisnih

entiteta i na propratnu odluku o slanju ruskih jedinica u ta područja.

Područje primene mera ograničeno je na područja regija Donjecka i Luganska koja nisu pod kontrolom vlade. Te mere obuhvataju:

- zabranu uvoza robe
- ograničenja trgovine i ulaganja povezanih s određenim privrednim sektorima
- zabranu pružanja turističkih usluga
- zabranu izvoza određene robe i tehnologije.

Mere su na snazi do 24. februara 2023. Ta ograničenja su 6. oktobra 2022. proširena kako bi obuhvatila i područja Zaporožja i Hersona koja nisu pod kontrolom.

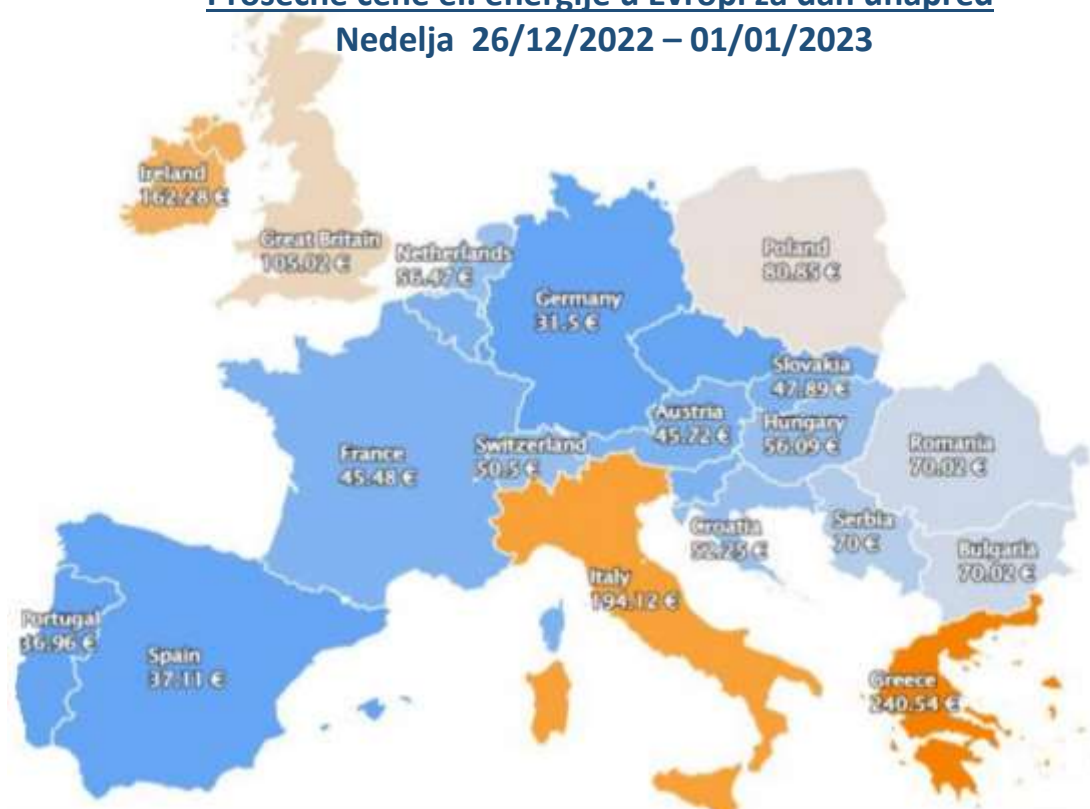

Mere u vezi s privrednom saradnjom

Čelnici EU uveli su ograničenja privredne saradnje u julu 2014.:

- od Evropske investicione banke (EIB) zatraženo je da suspenduje potpisivanje novih operacija finansiranja u Ruskoj Federaciji
- države članice EU dogovorile su se da će koordinirati svoja gledišta u sklopu upravnog odbora Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) s ciljem da se suspenduje i finansiranje novih operacija
- sprovođenje bilateralnih i regionalnih programa saradnje EU-a s Rusijom preispitano je, a određeni su programi suspendovani.

Prosečne cene el. energije u Evropi za dan unapred
Nedelja 26/12/2022 – 01/01/2023

Cene električne energije za dan unapred, 4. januar 2023.

